

M. Černý, Trepanovaná calvaria z Olomouce,
V. Novotný, Zvláštní případy pánví historických osobností,
E. Vlček, Abraze zubů u nejstarších Přemyslovců.

Některá z těchto sdělení byla přímo zaměřena na středověkou problematiku (platí to zejména o Novotného a Vlčkově výzkumu Přemyslovců), jiná pak těžila z toho, že soubory koster ze staroslovanských pohřebišť jsou ve všech našich antropologických sbírkách velmi početné a umožňují studium teoretických problémů na obsáhlých sériích (metrické rozdíly u lebek dospělých různého věku, Harrisovy linie, foramen supratrochleare), tak i nálezy vzácných patologických případů a jejich studium (ankylóza zápěstí, trepanovaná lebka).

„Dnů osteologické antropologie“, do jejichž programu byl zařazen i koncert na schodech Národního muzea, se zúčastnili snad všichni antropologové, kteří se v Československu věnují tomuto oboru, a mnoho hostů z příbuzných disciplín. Všechny přednesené referáty budou publikovány ve formě souhrnů v Časopise Národního muzea v Praze.

MILAN STLOUKAL

Celoštátne kolokvium vývoja životného prostredia v praveku, včasnej dobe dejinnej a stredoveku

Usporiadal v dňoch 10.—11. novembra 1987 Archeologický ústav SAV v Nových Vozokanoch.

Pred započatím zasadnutia sa uskutočnila porada paleobotanikov, ktorá prerokovala organizačné zabezpečenie 8. sympózia International Work Group for Palaeoethnobotany pripravovaného pre rok 1989. Kolokvium otvoril akademik B. Chropovský, riaditeľ Archeologického ústavu SAV. Úvodný referát „Archeológia a výskum životného prostredia“ predniesol A. Ruttkay. Všeobecné zameranie mali referáty E. Krippela—E. Hajnalovej „Vývoj životného prostredia človeka v poľadovej dobe na základe peľových a uhlíkových analýz“, V. Linkeša „Nové ponatky o vývoji pôdneho pokryvu Slovenska v holocéne“ aj J. Bouzka „Klimatické zmeny a interakce mezi člověkem a přírodou“ ako aj E. Rybníčkovéj—K. Rybníčka „Paleovegetační mapy ČSSR a vliv osídlení na vegetaci“. Ďalšie referáty sa zameriavali na jednotlivé obdobia v chronologickom poradí. J. Bárta hovoril o „Životnom prostredí paleolitu a mezolitu na Slovensku“, J. Pavúk o „Adaptácii neolitického osídlenia na prírodné podmienky“, pričom poukázal na zmenu v osídlení juhozápadného Slovenska, kde sa lineárna keramika koncentruje na černozemiach, kým lengyelská kultúra využíva hnedozeme. D. Staššiková—M. Rheinprecht upozorňovali na možnosti a potrebu využitia zvyškov dreva na archeologických výskumoch. „K otázkam životného prostredia v eneolite a staršej dobe bronzovej“ predniesli referát G. Nevizánsky a J. Bátora.

O výskume životného prostredia v oblasti Sitna referovali P. Žebrák—J. Šteffek—E. Hajnalová. P. Romsauer—L. Veliačik venovali pozornosť „Vývoju a vzťahu osídlenia stredodunajských a lužických poľnohospodárskych polí na západnom Slovensku“. Ďalšie referáty boli zamerané na včasno stredoveké a stredoveké obdobie. J. Žudel hovoril o „Zmenách v štruktúre osídlenia Slovenska na počiatku valašskej kolonizácie do konca stredoveku a ich vplyve na životné

prostredie". D. Bialeková v referáte „Pôvodné hydrologické pomery na strednom Považí vo včasnóm stredoveku“ rekonštruovala situáciu využitím viacerých vedných disciplín a vlastného archeologického výskumu. Podobný referát predniesol aj P. Baxa „Dunaj v historickom jadre Bratislavy“, ktorý výsledkami archeologických výskumov podstatne doplnil doterajší obraz z historicko-topografického materiálu. Veľmi zaujímavý pohľad na situáciu dolného Váhu priniesli J. Ižof—P. Ištók „Podmienky vzniku a vývoja osídlenia krajiny dolného toku Váhu vo svetle doterajších archeologických a geografických prieskumov“, ktorý je dokladom dobrej viacročnej interdisciplinárnej spolupráce. Z. Makovická hovorila o možnostiach využitia archeologických poznatkov pre dejiny medicíny a liečiteľstva. Posledný blok prednášok bol venovaný možnostiam využitia rastlinných a zvieracích zvyškov z archeologických výskumov. O možnostiach využitia pylových analýz hovorila A. Svobodová. F. Kühn referoval o „Vývoji souboru pěstovaných rostlin a plevelů v souvislosti s intenzifikací zemědělství od pravěku podnes“. „K vývoji zemědělské výroby a k soustavám hospodaření v pravěku a v době trojhonné soustavy“ predniesol príspevok Z. Tempír. Z. Kratochvíl upozornil na niektoré poznatky o zmene telesnej veľkosti a početnosti populácie srnca obecného na podklade archeologických materiálov.

Celé kolokvium sa uskutočilo vo veľmi priateľskom pracovnom ovzduší, kde popri referátoch bola aj bohatá a plodná odborná diskusia a výmena názorov. Materiály z kolokvia výjdu tlačou Archeologického ústavu SAV v Nitre.

TATIANA ŠTEFANOVIČOVÁ